



**MANA
LATVIJA.LV**
DARI DIGITĀLI

PROGRAMMAS “DARI DIGITĀLI” TĀLMĀCĪBAS KURSS DIGITĀLAJĪEM AĢENTIEM



Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Programma ir saņēmusi Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.2.2.1.1/19/I/002 “Publiskās pārvaldes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju arhitektūras pārvaldības sistēma – 2. kārtā” finansējumu



VISPĀRPIEŅEMTIE DROŠĪBAS PRINCIPI

PERSONAS DATU DROŠĪBA



Visbiežāk izmantotie personas dati

- Personas vārds, uzvārds;
- Tālruna numurs;
- Elektroniskā pasta adrese;
- Faktiskā vai deklarētā dzīves vietas adrese;
- Personas vizuālais izskats;
- Personas pasēs dati;
- Personas finansiālais stāvoklis;
- Personas ģimenes stāvoklis.



Sensitīvie personas dati

- Veselības stāvoklis;
- Filozofiskie vai politiskie uzskati;
- Dalība arodbiedrībās;
- Reliģiska pārliecība;
- Etniskā izcelsme;
- Ziņas par seksuālo dzīvi;
- Biometrijas dati (pirkstu nospiedumi, sejas digitālais attēls, fizisko īpašību un rādījumu kopums).



PERSONAS DATU APSTRĀDE

Par personas datu apstrādi ir uzskatāms

- Rēķina izrakstīšana;
- Klientu datu bāzes aplūkošana;
- Mutiska saziņa;
- Darbinieku fotogrāfijas uzņemšana un aplūkošana;
- Caurlaides saņemšana un iznīcināšana.

Par personas datu apstrādi nav uzskatāms

Piemēram, sasveicināšanās ar cilvēku uzņēmuma vestibilā, privāts apsveikums. Ikvienai personai ir svarīgi zināt un ievērot regulas prasības.



INTERNETA DROŠAS LIETOŠANAS VIENKĀRŠOTI PAMATNOTEIKUMI

- 1 | Nedod citām personām savu personas apliecību (eID karti) ar PIN kodiem vai internetbanku piekļuves līdzekļus
- 2 | Nepārsūti paroles un citu privātu informāciju e-pasta vēstulēs vai saziņas lietotņu un sociālo tīklu ziņojumos
- 3 | Saņemot e-pasta vēstules ar aizdomīgu saturu, nedrīkst atvērt tai pievienotos pielikumus
- 4 | Pārdomā, kādas fotogrāfijas publicēt tīmeklī, un kā to publiskošana kādu dienu var ietekmēt personas dzīvi, piemēram, attiecības ar draugiem, radniekiem, kolēģiem, esošajiem vai nākamajiem darba devējiem
- 5 | Neizpaud savus personas datus, nestāsti tīmeklī un sociālajos tīklos pārāk daudz par savu dzīvi, jo īpaši par finansiālo situāciju, jauniegūtajām lietām, izbraukšanu no mājām u.tml.

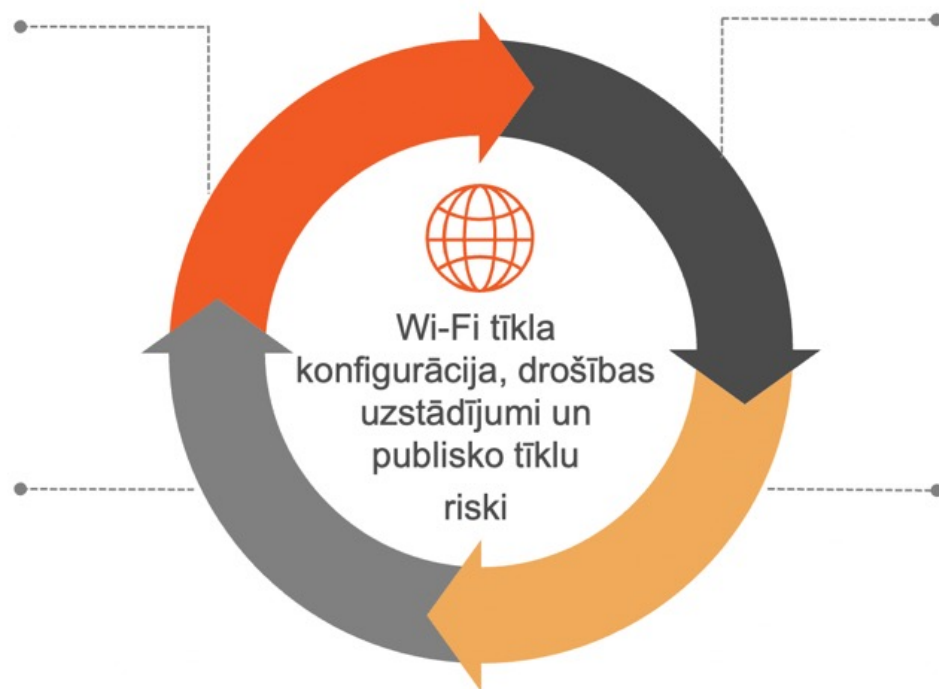
*Vairāk ieteikumu mācību materiālā



WiFi tīkla konfigurācija, drošības uzstādījumi un publisko tīklu riski

Izvēlies unikālu WiFi tīkla nosaukumu, nomaini noklusējuma paroles WiFi rūterī un izveido garu WiFi paroli no dažādiem simboliem

Ierobežo iekārtas, kas var pieslēgties WiFi tīklam, – ieslēdz MAC filtrēšanu un šifrē WiFi datu pārraidi (WPA2, WPA3)



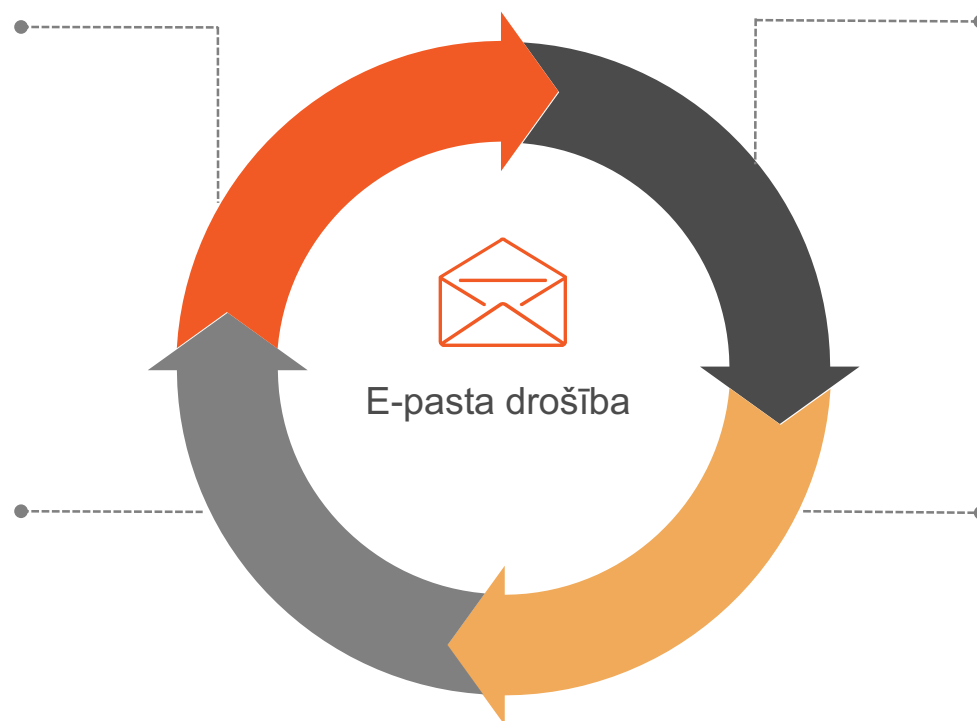
Ieslēdz ugunssmūra funkciju un regulāri atjaunini WiFi rūtera operētājsistēmu

Atvērtos jeb publiskos WiFi tīklus izmanto tikai izklaides mērķiem, neveic tajos finanšu darījumus



E-pasta drošība

Never vaļā aizdomīgas vēstules un datnes. Uzmanīgi lasi saturu, kas atnāk uz e-pastu



Neklikšķini uz saitēm e-pastā, ja nezini, kur tās ved. Ja e-pasts ir no zināma sūtītāja, bet radās aizdomas par to, ka tas nav drošs, sazinies ar sūtītāju ar cita kanāla palīdzību.

Atceries, ka vīrusus var izplatīt arī ar elektroniskajiem dokumentiem .edoc un .asice. Never tos vaļā, ja vēstule ir no nezināma sūtītāja

Noskaidro, vai tīmekļa vietne un e-pasts, kur tiek prasīts ievadīt datus (it īpaši sensitīvus), ir īsts



KIBERNOZIEGUMU RISKS



Kibervides droša pārvalde ir tikpat svarīga valsts un tās ekonomikas attīstībai kā droša fiziskā vide.

Kiberdrošība nav pašmērķis, tas ir priekšnoteikums valsts digitālajai attīstībai un digitālās sabiedrības pilnvērtīgai funkcionēšanai



PIEMĒRI



Izspiešanas
kampanjas, kurās
uzbrucēji apgalvoja, ka
viņiem izdevies
uzlauzt lietotāja ierīci.



Izsūtīti e-pasti, šķietami,
Pasaules Veselības
organizācijas vārdā, norādot,
ka pielikumā pievienota
jaunākā informācija par
COVID-19.





Svarīgi ikdienišķas un pašsaprotamas darbības veikt pārdomāti un izsvērti, piemēram, pirms e-pasta pielikuma vai saites atvēršanas pārlicināties, ka sūtītājs ir reāla persona, uzņēmums vai valsts un pašvaldības iestāde.

Ja tomēr ir gadījies atvērt ziņu, ko satur vīruss:



Jāvēršas pie savas darba vietas IT darbiniekiem



Ja tiek izplatīts pretlikumīgas informācijas saturs, piemēram, vardarbība, naida kurināšana, finanšu krāpniecība, jāziņo **Latvijas Drošāka interneta centram**. Ja esi kļuvis par krāpniecības upuri, tad vērsies **Valsts policijā**.





**MANA
LATVIJA.LV**
DARI DIGITĀLI



Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē